

# Մ Է Տ Ս Յ Ը

## Հ Ա Գ Ը Գ Է Թ

Սէտայը Հազարէթ շիմոնիք Հափթատա  
իքի, եանի Զարչանիւն վէ ճումաս էր-  
թէսի կիւնէրի նէշը օլունաճադ տըր .  
Ապօնէ իշին, Զազմադճըլարտա Յակոբ-  
եան-իմաննտա 3 նումէրօլու օլոսյա միւ-  
րաճաթ իլլէմէրի :

Իշուր Սէտայը Հազարէթին  
Սէնէլլի փէշին, պիր Լիրա 7րշ. 100  
Ալթը պլըր իւշ Մէհիտլէ  
Իւշ պլըր . . . . . 35  
Պիր նուսիտի . . . . . 1  
Տաշրա իշուն բօսթա իւնրէթի զամմ օլուր :

### ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

#### ՄԻԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 18 ՃՈՒՄԱ ԷՐԹԷՍԻ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

2 ՄԱՅԻՍ 1870

#### Ֆազիլէթի

Խորհման Սրբազան Հազրէթի

Գանաւալը վէ միլլէթիմիզ օլան  
էրմէնի միլլէթինին էսկի հալլէրին-  
տէն սարֆը նազար իթաիլիմիզ հալ-  
տէ տալի, չիմոնքի հալլինին նէ մէտ  
իտէրիզ, նէ տէ մէտ իտէպիլիմիզ-  
լաքին պունուն իլէ աղնալըմասըն  
քի, միլլէթիմիզին պիր խաւաթ վէ պիր  
տիւշմէնիլիզ. հաշա, հալթտա գալպի-  
միզի արիլ իւ ամիզ թէտգիզ իթ-  
տիքտէ, պիր իթիթիլար իսպաթ իտէ-  
պիլիլիզ քի միլլէթին էն սաաղդ-  
տօթու, էն զիտտէ մուսիլիսի պիլիզ :

Արդըմիզ պու տուր քի, սայէյի  
Սալթանաթը Սէնիյէտէ, էրմէնի միլ-  
լէթի տէ, մուսթազամ, միլլէթիմէտ-  
տին, ալիմ վէ սէրպէսթ պիր միլլէթ  
օլուն. չիւնքի պու մագուլէ մուադ-  
ղամ հայսիյէթլէր միլլէթին մայէյի  
ասիլիյէսինտէ զաթէն մէվնուտ տուր :

Պիր միլլէթին մուսթազամ օլմասը,  
գալի վէ մագուլ նիզամաթէ միլլէթ-  
մէտտին օլմասը ասրըմըզն թէրպիյէ-  
սինէ, ալիմ օլմասը իլլի վէ նիզամը  
մէկթէպլէրէ, վէ սէրպէսթ օլմասը  
ասրըմըզտան սագընմասընա միւհ-  
թաճ տըր :

Սրբազան, սիլլէրին տէ ֆիքրի,  
նիլլէթի վէ արդուսի պու տուր չիւպ-  
հէսիլ, վէ թէշպպիւսաթընա տա  
հիմմէթ իթմէքտէ սինիլ. լաքին  
բուսաթընը օլուրսա սէյլէյիմ. սի-  
զին էքտիլիլիզ մէյլէտար թօխումա-  
րը, սիլլէթինէ, սարապ պօղմագտա  
տըր, միլլէթտէն պիր քիմնէ սիլլին  
մէյլէթլէրինիլ, պու տիքէնլէրտէն  
եարալանմայարագ վէ զօլունու գա-  
նաթմայարագ էլ ուզաթմանալ :

Միլլէթին իլլինտէն պիր թագըմ  
հալլի ճահիլլէր, միլլէթին մայէյի  
ասիլիյէսինտէ մէվնուտ օլան հէր հայ-  
սիլլէթէ սէտտ չէքիլ, վէ նէ ագըլ-  
տա ագըլ, վէ նէ մալիւմաթտա մա-  
լիւմաթլարը օլմասըզը հալտէ, Եւրո-  
բա աշալիսինին երեզիւնէ կէլէն քէօ-

րիւքլէրի վէ անլէրտէն հասը օլան  
քէնտիլլէրինէ վէ ճիւմէյէ մուզիլը  
խայալաթը պիր կէրէքլիք երիննէ  
գօյուպ, միլլէթի իզֆալ վէ տարը  
խարապիլլէթէ իզամ իթմէքտէ տիր-  
լէր :

Թէէմին իտէրիմ սիլլի Սրբազան  
քի, հէր միլլէթտալըմն էլլինտէ,  
Մանգումէ, Մամուլ, Օրագիր վէ էմ-  
սալլէրի օլան օլ մէքրուհ վարագա-  
լարն պիրինի կէօրտիքճէ, միլ-  
լէթտէն պիր ատամ տահա զայպ օ-  
լույօր տէյի, գալպիմ խուն ալուն օ-  
լուր, վէ պիր աղ տահա պէյլէ կի-  
տէրտէ, միլլէթին էալընը իսմի ան-  
ճագ էրմէնի գալպիլիլիզ, հէր պիր  
ֆէրտի, պիրէր Բուլէն ետիտ Բու-  
լէն մէնպար օլմասը տըր, վէ Ալ-  
լահ վէրէտէ չիմոնտէն տէ օլմամը  
օլայըտը :

Իշիթիլիզ քի, Սէտայը Հազարէթ-  
տէն Պապը Ալլիյէ իշիթիլիլա իտէճէ-  
թիշսինիլ, լէյ վէ բուսաթ սիլլին  
տիր. լաքին քէնտի զաղէթալլէրինիզ-  
տէն տէ իշիթիլիլա իթմէքտէ վէ գա-  
րաթսանըզ, միլլէթէ տահա պէյլէք  
պիր խալմէթ իթմիլ օլուրմոնտուլ,  
վէ միլլէթէքքիլլէրինիլ հաստ իւ  
հիսապա կէլմէզ, տէյի զանն իտէրիզ :

Սրբազան, միլլէթին նէ թարզ  
խարապիլլէթի իւզլէրինէ բաթիլիլիլա  
նասպը գատէմ իլլէթիլիլա, ճիւմէտէն  
զիտտէ սիլլէրէ բանա մալիւմ տիւր :

Սահմանադրութիւն, երեսփոխան-  
լըզ մահլ օլմուշ, եկեղեցական իշխա-  
նութիւնուն պիր հիւքմիւ գալմամը,  
հէր եպիսկոպոս, հէր վարդապետ  
պիր ագըլտա պիր վարդապետու-  
թիւնտա, քիլիսէլլէրտէ գալկանիլա,  
իշխանլար կիւճէնիլ, էվլիայը ու-  
մուր տաղըլըշ, զօրպա կաթօղիկոս-  
լար զուհուր իթմիլ, հէր թաղտա,  
հէր վիճակտա, առաջնորդ, թաղա-  
կան միւնապալարը, սանտըզ պօշ,  
միլլէթ պօրճու, նիհայէթ թէքմիլ  
ֆըլթէթ վէ անարշիլ Գէզալիք սիլլէ-  
րէ բանա մալիւմ տիւր քի, նէ միւշ-  
քիլաթլէ անճագ պէշալլը համիլլէթ-  
իւ մուալին պուլապիլիլիլա քէնտի-  
նիլլէ վէ անլէր տէ նէ շարթ իլլէ պու-

աղըր երեքիւ գապուլ իթմիլլէր : Լա-  
քին ֆարգընա վարտընը մը աճապա  
քի պունլարն սէրը սէպէպի, հէպ  
պալատէ զիքրի կէլէն զաղէթալար  
տըր, Պուրասըն սիլլին ֆէթմանէթի-  
նիլլէ իշալլէ իտէրիմ. պու վարագա-  
լարտա զէրիէ միւգալը միլլէթ վէ  
վէթան զայլլէթի օլմուշ օլա, միլլէ-  
թին հազարան հազար տէրա իւ միհ-  
նէթինէ պիր չարէ տիւշիւնիլ, եկե-  
ղեցական իշխանութիւնա, նիզամա,  
իլլէ, մէտէնիլլէթէ, թէրպիլլէք քէ-  
մալը հիւրմէթ վէ լայլէթ իպրազ ի-  
տէրէք, միլլէթ էֆրատընը չու ֆազի-  
լէթլէրէ սալլէթ վէ թէշպլիլ իթմէլի-  
լիլալլէր. պէյլէ մի ետրտըլար. Եւ-  
րոբա զաղէթալլէրինտէ նէ գատար ար  
իւ էտէպէ մուղայիլ պահալար վար ի-  
սէ, անլէր իլլէ սահիֆէլլէրին տօլ-  
տուրտուլար, նէ գատար պէտնամ վէ  
պիւլազ պօղուճու մասալար վար իսէ  
թէրմէմէ իթմիլլէր. Խրիսթիանլա-  
րն էն մուաղլամ քիլիսէսի լէիսի  
Սրբազան Գահանայապետի, Գաթօ-  
լէք տիլինի, արարողութիւնլարընը,  
փիսգրոսլարընը, քահանայալարընը,  
Բրօթէսթանլար վէ տիլիլլէր իզվա-  
լէրի իլլէ պէտնամ իթմէյէ գալգըշ-  
տըլար, վէ կէօղլէրինտէքի տիրէյի  
կէօրմէլիլա, գարջըլարընտա օլանլա-  
րն չէօրիւնիւ հալթը իթմիլլէր :

Տիւնեատա նէ գատար խրիսթիան  
միլլէթի վար իսէ, հէմէն ճիւմէտին-  
տէ տէ պիր Գաթօլլէք գըսմը պուլու-  
նուպ, պունլար ինկիլթէրրատա, Բը-  
րուսիատա, Շուէտտէ, Տանիմարգա-  
տա, Սիւստէ վէ Ամէրիգատա, պիր-  
պիլլէրինի զէմմ իթմէյէրէք, եան եա-  
նա քէմալը ասայիլ, հիւրմէթ վէ մու-  
հապալլէթ օթուրապիլիլալլէրի հալ-  
տէ, եալընը էրմէնի միլլէթինէ մուս-  
տու օլուր Գաթօլլէք իլլէ իթմիլլաճ  
իթմէմէք, եալընը պու մէքրուհ զա-  
ղէթալլէր սայէսինտէ : Եա օ տուր քի  
էրմէնի քիլիսէսի Գաթօլլէքիլլի ուղղա-  
վառ, վէ Բարսըլը նախապատիւ Հայ-  
րապետ տէյի թանըմալ, եա եօգսա  
թանըլուրմտէյի ալէմմուվաճէհէսին-  
տէ իզրար իթմիլլի սըրֆ եալան տըր :  
Սիլլ տէ բուհանի պիր մէսնէտտար սը-

նըլ, Սրբազան, նա՛սըլ թահամիլլէ  
խաղալիլիլալլէք քի, սիլլին վէ քիլիսէ-  
նիլլին ուղղապառ վէ նախապատիւ  
տէյի թանըլալ իզրար իլլէտիլի պիր  
Հայրապետի վէ մէզհէպիլին միլլէթ  
իսմի իլլէ չրգարըլան զաղէթալլէրինիլ,  
իսլամ վէ Խրիսթիան, Եահուտի վէ  
Պուրթէրէսթ պունճա միլլէթլէր պէյ-  
նինտէ պու տէրէճէ զէմմ վէ ֆալ  
իթմիլլէր. Բօմա քիլիսէսի վէ մէզ-  
հէպի պու տէրէճէ միւլալլէրէլ պիր  
չէյ իսէ, պաշգա քիլիսէլլէրին տէ  
պէյլլէ օլմասըլընա նէ տէլալլէթ օյա-  
պիլլէր : Պիր տիլիլալ, Խաշա սէյտիւ-  
լիւ հալտէ, ուղղապառ, օրթօտօգս,  
բրօթէսթան ճիւմէսի զաղապա կէլ-  
մէզ մի, տիլլէր տիլիլլէր տէ պիր  
մուաղլամ Հայրապետէ սէյիլալ սայ-  
տըլը հալտէ, տիլլէր Հայրապետլէր  
տէ զաղէպէ կէլմէլլէ մի տիր : Էր-  
մէնի վէ Գաթօլլէք, մէզհէպէ պիր  
տէրէճէյէտէք պըլ իտէլէր, պիրինին  
քահանալ օ պիրինտէ տէ քահանայ,  
եպիսկոպոսու եպիսկոպոս, վէ կաթո-  
ղիկոսու կաթողիկոս տէյիլ մի տիր :  
Պիր էրմէնիլլէ օլան թահգիրտէն օ  
պիր էրմէնի տուլմանը մը, պիր էմնա-  
ֆա օլան թահգիրտէն օ պիր էմնաֆ-  
տալը տուլմանը մը : Նէ տիր էյլէ ի-  
սէ պու ֆիլթուրաղլուգ. զաղէթա-  
լէր սէրպէսթ իսէ, սալթ արսըլըլա  
մը սէրպէսթ տիր : Սիլլ տէ տիւշ-  
մէզ մի պիր քէրէք իլան իթմէք քի,  
էրմէնի քիլիսէսի պիր Հայրապետէ օ-  
լան պու լէզալլէթի գապուլ իթմէզ  
տէյի :

Օն սէնէ տիր լէիսի բուհանիլիլի  
մէզհէպիլիլալլէ, ուսուլ վէ ատէթիլիլի  
սիլլին զաղէթալլէր հէր կիւն զէվգ-  
լէնսինլէր, հիւմ իթմիլլէր, հայրա-  
պետլէրիլիլալլէր էլլէյէ քէօրէյէ պէն-  
զէթիլլէր, պիլլտէ գըրգ. երտա պիր  
սիլլինքիլլէրէ իքի լազըլար իթմիլլի-  
միլ, հալտէ, պիլթիւն միւլգէվլլէր  
այալըլանըպ, տիլիլիլալլէ սէյտիւ տէյի  
գըլլամէթ գօրարըլար, պու նէ ա-  
տալլէթ նէ հազգանիլլէթ տիր :

Գօճա Բօմա քիլիսէսի, գօճա Սըր-  
բազան Գահանայապետ տահա տիւն-  
քի կիւն Ֆրանսըլ կիլի մուաղլամ



պիր միլլէթ էլիսի միւսիւ Պանսիլին իւշ եւրոս տիւ չեօքիւս եւրէ գա-  
րանարագ եաննա եանաշապիւսի  
Սուլթէն Բօնիթիֆի, սէֆիլ պէշ օն  
բարա տիւննիսի էրմէնի զաղէթալա-  
րննն սէրպէսթ սէրպէսթ օ տէրէճէ  
ֆաալ իթմէլէրնէ հազգանիլէթ ֆա-  
ղիւննէլէրի բաղը մը տըր, եախօտ էր-  
մէնի քիլիսէսի վէ միլլէթինէ պիր օնօր  
մու տուր : Շու զաղէթալէրի ֆրան-  
սըզնայա թէրճիւմէ իթսէք տէ էւ-  
րոբայա նէշը իթսէք, նէ տէր էւրո-  
բա աշախիսի էրմէնի միլլէթինէ, նէ  
գատորը, նէ հայսիլէթի գալըր, վէ  
մէտէնիլէթ վէ թէրպիլէրի իւզէրի-  
նէ նէ թաաալվուրլարը օլուր, պու-  
նու զաթը ֆաղիւննէլէրինն միւթա-  
լաաաւնա իհալէ խտէրիւ :

Իւրաաայը քէլամ, Սըրազան, պու-  
նուրը սիլլէրէ եաղմամբլաան վէ  
պէյան իթմէմիլտէն միւրաա, զանն  
իթմէյին քի պու մէքուհ վարագա-  
լարն պիլլէրէ պիր զիւնը վէ զարա-  
րը օլապիլիւր միւթաալաաւնա եաղան-  
նընա մէպնի տիր : Գաթօլիքիւք պէօյ-  
լէ շէյլէրտէն զէրէ գատուր գայտ  
իթմէլ, Գաթօլիքիւք տօղրու պիր  
քիլիսէ իսէ, օնուս սահիպի Ալլահ  
տըր, վէ օնա զարար վէրմէյէ գալ-  
գընա Ալլահ գարշը պիր հարէքէթ  
իթմիշ օլաուղուստան, քէնտիսի միւ-  
թէզարբուր օլուր չիւպհէսիւղ : Էյրի  
իսէ, էրմէնի զաղէթալէրինն թահ-  
րիքսթընա հաճէթ գալմայտագ  
աա պաթար պիթէր իտի : Էյրի պէլ-  
լէյնէլէր պուսա պէքէմէքտէ օլուսն-  
լար :

Լաքին պուսլարը զաթը ֆաղիւս-  
նէլէրինէ եաղմամբլաան միւրաա, էր-  
մէնի միլլէթինէ օլան մուհապէթի-  
միլտէն տիր : պիւ էյի պիլիւրիւ քի,  
պու վարագալար էրմէնի միլլէթինէ  
պիր օնուր վէրմէտիքտէն մատա, մի-  
լէլը ալսէր նէզտիւտէ հէր կիւն գատ-  
րինն թէնզիլ իթմէքտէ տիր : Էյ կիւ-  
նահ տէլլի մի, դօնա պիր միլլէթի  
տէօրթ պէշ պուտալանն գարիսիօ-  
սուսա ֆէտա իտիւպ, ալէմէ քէրա-  
ղէ իթմէք, վէ էլի տէ տիւչիւնմէք  
լազըմ տէլիլ իսէ, ասը միլլէթին ի-  
չիւտէ պուսլարտան վուրուլան եարա-  
լանան նէ գատար եպիսկոպոս, վար-  
գապետ, տէրտէր, իլիսան, ամիրա,  
թաղական վէ ալամանն նիչէ ֆամիլ-  
եալար, պուսլարա տա եազըգ տէլլի  
մի, պուսլար տա մէյուս վէ միւքտ-  
տէր, հէր կիւն աաալէթ, հազգանի-  
լէթ պաղըրմայօրլար մը :

Պու ճիւմէ իլէ պիլիմքիսի զաթը  
ֆաղիւննէլէրինէ պիր իթմարտան ի-  
պարէթ տիր, եինէ իւլ վէ իրաաէ  
սիլլէր տիր : Շու գատար քի, էյէր  
պու կիւնքի ովաննալարընա իթմաա  
իտէրսէնիւ, եարընք խաշեպիլէրինն  
տէ մուսթաղըր օլմայրընը :

Պիլլէրէ տէ կէլինճէ, անճագ սա-  
պըգա տէտիլիմիլի հուզուրուստ  
տախի թէքթար էլլէրիւղ : պիլլէ իլիշ-  
մէսինլէր : պիլլ տէ քէնտիլէրինն ի-  
լիշմէլիւղ, պիլլ ինճիթմէսինլէր, պիլլ  
տէ քէնտիլէրինն ինճիթմէլիւղ : զէվգ-  
լէնմէյէ կէլինճէ, հանիւր մէզհէպէ ի-  
նանմաղ իսէ պիր աաաա, էլթէսի  
կիւնիւ օ մէզհէպի զէվգլէնէպիլիւր :  
պու սէրմայէ հէր քէսին էլլինտէ տիր :  
մէզհէպիմի, մէմուրլարըն զէվգլէն-  
աին մի, պանա տա հազգ վէրիսին  
սէնին մէզհէպիմի վէ մէմուրլարընը

զէվգլէնմէյէ : Եօգսա պիրի հէր ի-  
զալէթի պիրիսին պաշնա երզըն, օ  
տա ճէվապ վէրտիլի կիպի, տինիմէ  
սէօյտիւ տէյի եալարա գօրարըն,  
պու 19ուսնու տէհր տէլալէթի տէյիլ  
տիր :

Իհիլիւրմիլթը ֆայիգա իլէ գալը-  
րըմ,

Մուլիլլէրինիլաէն  
Պիր էրմէնի Գաթօլիքի

Մ Ի Լ Ի Յ Է

Միլլէթիմիլիսի տիւլար օլաուղու սէ-  
ֆալէթ հալինն կէօրէնլէր սօրուպ ա-  
րաշտըրմագտա տըրլար քի՝ պուսուս  
ասըլ սէպէպի նէ օլա տէյու : Պու սի-  
ւալլէրինէ պիր տօղրու ճէվապ ալա-  
մամագտա տըրլար - պաղըլարը տէր-  
լէր քի, պուսնա սէպէպ հիւ պիր պաշ-  
գա պիր շէյ տէլիլ տիր, անճագ զայ  
օլան հուգուղլարըն տալաաը տըր :  
Իքի ֆըրգատան պիրիսի պու հու-  
գուղլարըն իպգատընը թալէպ իթմէք-  
տէ օլաուղու հալտէ, տիլէր ֆըրգանըն  
իսէ պու պապտէ վազիֆէսիլ օլաու-  
ղու մէյաաանտէ աուրուպ տուրույօր :  
Պու ճէվապ քիմէլի իսքեաթ իտէ-  
մէլ չիւնքի, պու հուգուղ տալաաը  
1867 սէնէսինտէ պաշաաը, հալ պու  
քի իքի ֆըրգա արաաընաա զըտտի-  
լէթ, թա 1810 տան պէրու սիւրիւ-  
նիւպ կէզմէքտէ տիր, էօյլէ իսէ չի-  
գագ ու նիֆագըն էսաաը հուգուղ-  
տալաաը տըր տիմէք վահի տիր : Հա-  
լէ վաղըր օլանլէր շու իլք ճէվապ-  
տան աճիւղ գալարագ արմէյէ մէճ-  
պուր օլուսուր քի՝ պէլի ասըլ տօղ-  
րուսա հուգուղ տալաաը սիւմէլ թէ-  
տարիք պիր վէսիլէ տիր, Եօգսա պու-  
սուս սէրի սէպէպի Հասուս տուր :  
Էյ էօյլէ իսէ իլին թէսիլիլէսի գօլայ-  
լաշըր, զիրա Բապիւմ կէճիւստէն վէր-  
սին Հասուս էօլէպիլիւր, Եախօտ տա-  
հա էյիսի մատալի պու հալէ սէրի  
սէպէպ միւլարիլէյի տիր, վէ գապա-  
հաթ օնուս տուր, Բօմ օնու աղ ի-  
տէր, մատամ քի մէսէլէ պէօյլէճէ  
զաթիլաթէ ինթիլալ իթմիշ՝ հալլի  
միւմքիւս տիր : անճագ շուրաաը պի-  
լինմէք յաղըմ տըր քի, Հասուս է-  
ֆէնտիսինն իլիսի իուհանն նաապ ու  
թալին օլաուղու թարիլտէն էվլէլ  
պէյնէլ միլլէթ պիր սէպէպի գիլլու-  
գալ Եօգ մուսուս, Պու սօն սիւա-  
լի տիլնէյէ շայէթ տօղրու սէօյլէմէ-  
յի իլթիլամ իտէր պիր աաաա իսէ,  
տէմէյէ մէճպուր տուր քի՝ Հասուս  
Էֆէնտիսինն նաաը թարիլտէն էվ-  
լէլտէ միլլէթ վաղթընը մուարաղա-  
սըլ նիգաաը կէչիլէմէմիլ տիր : Միւ-  
թէվէֆիա Մարուշ վէ Նուրիճան ֆիս-  
գուպուլարըն զամանը իտարէլէրինտէ  
բարաղլարա կիլիսիլէճէք էլլիսի  
րէսիլլէլէրի մէսէլէսինտէն պաշապըպ,  
պաաարագ վաղթըր բէրտէ չէքիլմէ-  
լի, չէքիլմէլի, պաաարագը Յանուս  
Հօր իլէ պաշաաալը եախօտ պաշ-  
լամամալը, տիլ չէօքիւպ չէօքմէլ-  
լի : հալք քիլիստէ հասըր եա իս-  
կէնիւ իւզէրինտէ օթուրուպ օթուր-  
մամալը, տահա նէ պիլլէյիմ պին տիւր-  
լիւ վահի վէ ասըլը սէպէպիլէր իլէ  
միլլէթիմիլ տայյա պիլուղուր օլմագ-  
տան հալի օլմամըլ իսէ տէ, նաաը ի-  
սէ օլ վաղթըլարտա իքի ֆըրգանըն

պաշաաընտա սիւլուսան պիր գաշ-  
էհիլ տիրալէթտէն զաթլար պուսուս-  
մաաը հաաէպի իլէ վէ սէօլ տախի էօյ-  
լէ պէօյիւնքի կիպի պաղա տիւլմէսի  
գապիլ օլմաաղընտան, շամաթամիլ  
պուք չըզմայլա շու սօն սէնէլէրտէ  
օլաուղու միւսիլլիւ ալէմէտէ րըսվայ  
օլմամըլ րտըգ :

Իլին ասըլ սէպէպիլնէ վաղթի օլ-  
մագ իտէնլէն, շու սէօլլէրի իլիթաի-  
լինտէ թէքթար սօրմայա ճէսարէթ ի-  
տէր վէ տէր քի՝ պուսլարտան աննա-  
շըլան սիլլին էլմիաթնական էրմէնի-  
լէրտէն պըր պիր միլլէթ օլուշուսուղ  
աաթթա սիլլէ մուղիլ օլմուշ, զիրա  
զանն իթմէմիլ պու միւֆարէգաթ-  
տան էվլէլ պու զահմէթ ու մէշագ-  
գաթա տիւլար օլմուշ օլաաընը, Պու  
սօն սիւալէ ճէվապ վէրմէյէ մէճպուր  
օլան՝ պէյաղ էիւղլէրի գըզարաղա-  
թիլիւրաֆ իտէր քի : ճանըմ նէ չօգ-  
արաշտըրըն, պիլ էլմիաթնական-  
լարտան պըրմագտան էվլէլտէ եինէ  
պիրպիրիլիլէր բէք չօգ ուղարաշըր ի-  
տիք : հաթաա պու չիմիլի պուսուս-  
աուղուսուղ հալտէնտէ տահա բէք  
չօգ ֆէնա հալլէրտէ պուսուսուղ :  
նէ զահմէթլէր չէքիլք, պաշմըզա  
նէ ֆէլաթթէլէր կէլտի, հիսապսըլ  
զարար զիլանլէր ուղարաղա, գան  
տէօքսիլք, մէնֆի օլուսուղ, մա-  
լիմիլ միւսաաթէր օլուս : Վէլ հասըլ  
մահվ օլմագ տէրէճէսինէ կէլիլ ի-  
քէն՝ ճէնապը Ալլահ իհանն իթմի,  
հալիմիլի տիւղլէթտէ վէ տիւննա ա-  
լէմ էօնիւտէ պիր միւմթաղ միլլէթ  
հալինէ կէլէճէք իքէն՝ եինէ եէնի-  
տէն պաղը բարաղլարընը բէնլէյի  
զուլմուսա տիւլաթիւք, պաղալըմ պու  
տէֆա հալիմիլ նիճէ օլաճագ : Միւ-  
թէճէսիւլ օլան զաթ պու սէօլլէր-  
տէն եինէ իլին սէպէպիլնէ աննայա-  
մայլապ տէր քի, տիւննաաթ սէպէպ-  
սիլ շէյ օլաճագ, սէն վաղաա բարաղ-  
լարընը բէնլէյի զուլմուս տիւլ-  
տիւք տէտին աամա միլլէթիմիլիլ պու  
հալինէ նաաը օլուպտա բարաղլարը-  
նը սէպէպ օլապիլիլար շուրաաը-  
նը իզահ իլլէ պաղալըմ, էֆէնտիմ,  
տէր ճէվապ վիլէն, զաղէթալարտա օ-  
գուսուղուս պահալար, ասըլ իլին նէ  
օլաուղուս պիլմէյէլէրտէն իլիթ-  
տիլին սէօլլէր, հէքսի եալան վէ  
եանղըլ տըր, տալա հուգուղ տա-  
վաաը տէլիլ տիր, պու իքի պուշուգ  
սէնէպէն պէրու մէյաաանա աթըլան  
պիր տէսիս տիր : Հասուս մէսէլէսի-  
տէ տէլիլ տիր, Հասուս թարաֆտար-  
լէրի՝ Հասուս ալէհիւս օլանլար, պու  
աաամը բէք էսիլիւնէ պէրու օլան  
տալաաընա էնգաաաթն ալէթ իթ-  
սիհաղ իթմիշ տիրէր : նաաը քի  
մուգաաաթմէսէլլէրտիմ, Հասուս տահա  
տիւննաաթ Եօլ իքէն՝ պիլիմ միլլէթ  
եինէ ուղարաշըր պարըլըր իտի : ասըլ  
տալա գօլէճիլ, ապալալը տալաաը  
տըր, վէ շուրաաընը պիլմէլիլին քի,  
միլլէթին էվի Սուրը Ղաղարաթաաըն-  
աա վէնէսիլք թարիլաթը թէմէլի վաղ  
օլաուղու կիւնտէն սօղրա երզըրընը  
Հաղթը արայյան աաթմ պու սէօլլէրի  
աաթթա սէօհալէթ իթմէքտէ օլաու-  
ղու զաթըն հիսաթթի չիտաթթինէ,  
վէ տահա տօղրուսու էթֆարը ֆաաի-  
տէսինէ համլ իտէրէք տէր քի՝ պէ-  
ճանըմ, սէն տէմէքտէ իտին չիմիլ քի,  
ասըլ տալա գօլէճիլ արաաըր աալաաը  
տըր, եանի միլլէթինիլտէ իքի սը-

նըֆ բարաղլար վար, պիրի կրօնաուր-  
լար վէ տիլէրի կրօնաուր օլմայալար,  
վէ իֆաաթնիլէ կէօրէ պու իլլէրին  
սէրի սէպէպի օլանլար կրօնաուր թա-  
րիլէնտէն արաաըր օլանլար տըր : Ան-  
ճագ պէն տէրիմ քի : կրօնաուր բա-  
բաղլար միլլէթինիլտէ եալընը ար-  
աղլար տէլիլ տիր, վէ սանիլէն նէ-  
տէն գապահաթթ օլանլար արաաղլար  
օլապտա՝ գօլէճիլէր սիւ տալէն չըզմա-  
գաշըգ օլույօրլար : սէն մէսէլէնին  
պուրաղլարըն գարանըգտա պըրաղ-  
տըն, զիւհմիւսիւ ալըգ ալըգա սէօյ-  
լէ տէ աննայլմ :

Ճէվապ : Սիւալիլիլ բէք թամամ  
աըր, վաղաա կրօնաուր բարաղլար  
եալընը արաաղլար տէլիլ տիր, վէ  
պուստան մատէ գօլէճիլ օլան բարաղ-  
լարնտա պիր իքիսինն շու իտէն  
սուճհու մէտահիլ օլապիլիլ : օնուս ի-  
չիւն արաաըր օլանլար մէսուլ թութ-  
աուղուսուս սէպէպիլնէ պէյանէ մէճ-  
պուրում : էվլէլա շուրաաընը պէյան  
էտէյիմ քի, ալթմիշ սէնէպէն պէրու  
պուսլար տէլիլ մի՝ տիրէր միլլէթին  
պաշնա պուսնա սէրէնճամէ կէթի-  
րէնլէր : իւշ պէշ սէնէ կէչմիլ մի՝ տիր  
պուսլարըն պիր ֆէսաաթ իլէ հալք պին  
պէլայէ ուղարաաըն : պապաղարըն-  
ըն վաղթընտա էլմիաթնականլար ի-  
լէ միւրաաուլիւս իտէճէլիլ տիլէ-  
րէք միլլէթի ալթ իւսթ իտէն պու  
թագըմտան տէլիլլէր մի՝ իտի, Հրա-  
ւէր սիլլիլ րիսալէսինն մէյաաան չըգա-  
րըպ ումուսի միլլէթին զիւնիլիլ պօ-  
ղանլար պուսլարտան տէլիլլէր միլի-  
տի : Աֆէր վէ Նուրիճան ֆիսգուպոս-  
լարըն էֆէրաթլէրինէ ճէլա էտիւպ,  
ճէօմաաթ իլինէ նիֆագ պըրաղան-  
լար, ընկերուլիւս մէյաաանա չըգա-  
րըպ միլլէթի իքի մուհարիպ թէրաֆէ  
պէօլէն արաաղլարտան տէլիլ մի ի-  
տի : թա օլաղթտան չիմիլլէրտէք  
Էֆէնտիլլէրտէ տէվամ իտիւպ, միլլէթ  
իթիֆագա շալըշտըգա մէնինն սէ-  
պէպ օլանլարտան տէլիլ մի՝ իտիլէր,  
Անտօնեանլարը շու սօն սէնէլէրտէ  
քէնտիլլէրինէ ուղարաաըն պուսլար-  
տան տէլիլ մի տիրէր : Սէթիլ տէ-  
յիլիլ կիպի ալթմիշ սէնէպէն պէրու  
պու թարիլաթ բարաղլարընտան գաշ  
տէֆա տիլլէրինն տէլիլ շէտիլլէր մի :  
էլան պու կիւն միլլէթիմիլիլ Բօմ ի-  
թիլաթընտան պըրմայա շալըլան  
պուսլար տէլիլ մի տիրէր : տէտիլի-  
միլլէ ինանմայան պուսլարըն նաաի-  
հաթլարը իլէ նէշը օլան էվրաղլարը  
օգուսուսլար, քիլիսէլէրտէ վէրաթ-  
լէրի քարողլարը տիլլէսինլէր, Շիմիլ  
էֆէնտիմ պուսլար պէօլլէ օլաղա-  
նաաըլ պիլ ինանալըմ քի էօնլէրինէ  
տիւչիւպ կէօթիլտիւքլէրի ճէօմաա-  
լըն տալապը հուգուղ տուր, Հասուս  
տուր, քիլիսէ աաթթլէրի տիր, միլլէ-  
թին մէնֆաաթը եա սաաաթթի հալի  
տիր :

Պէօյլէ նիլէ պին տէֆա եալընըգ  
քէնտիլ ճէր ու մէնֆաթթլէրի իլիւն  
մէյաաանա ալթաղլարը տէսիլէքաաա  
նէ մուսալէլլէրինէ միլլէթիմիլտէն  
պիր չօգ աաաալարտա պուսլարա՝ պուս-  
լարը սըգը սըգըյա իլթիլալ իթիլիլ  
լէրինէ պիլիլ թաաճիւպ իթիլիլիլ  
կիպի, պէլքի պու բարաղլար քէնտի-  
լէր տէ թաաճիւպ իտիլլէր : Բօմալը  
մէշհուր Սիւրէ՝ րութիւսնէ բարաղլա-  
րընը հօգիւպաղլարընը կէօրիւպ  
տէմիլ տիր քի պու բարաղլար ճէօ-



մասերն քենտի հիլեպպաղըզլարընըն մեղայաւորնա վարամայարազ արգաւ-  
լերի սըրա կէտրիքէրնին կէորտիւքէն,  
պիրպիրընընին երգիւնէ կիւլմէտէն  
պագաւաղլար . Պիզէտէ չիմոի էօյլէ  
կէլիւր քի հէր իթտիքէրի մէյտոնստէ  
իւքէն , զաւլալը հալըրընըն արգաւա-  
րը սըրա գօշուպ կիթտիքէրի կէօր-  
տիւքէն պու բարաղլարտա կիւլմէլէ-  
րնին թու թամաղլար .

Տէյէլիմ քի շու տէտիքէրնին հէրսի  
սահիհ ծլուռն լաքին շու բարաղլարըն  
միլլէթէ հիւ պիր ֆայտէլէրի եօգ մու-  
տուր . Օրասընստա ճէվապ վէրէրէք  
մուպահասէմիդէ խիթամ վէրէրէքիմ,  
պու բարաղլարը իսթիհասապ իտէնլէ-  
րէ ֆօրարոն տէրէր քի, էվլէթ պուռն-  
լար միլլէթիմիդին լիսանընա ընթաղ-  
վիրտիլէր . գայալ օլմամսը իշլուռն  
ճահու ու զայրէթ իթտիլէք . Բէք չօգ-  
քիթապլար պատարար . մէքթէպլէր  
աշտըլար էշլատէրիմիդէ թէրպիլէ  
իթտիլէր, հաքէզա, հաքէզա .

Էվլէթ պուռնար հայտէ սահիհ օլըն  
պէն պուռնարըն լիսանընթա օլան  
հիմմէթլէրնին ինքեար իթմէմ . քի-  
թապ պատարարընըն օլը մէն իտէլիմ  
տիմէմ, անճաք մատամ քի միլլէթէ  
քարընթալէրնին Բէք չօգ մաղարարթ-  
լարը օլմալը սահիհ տիր, քօ պու իշլէ-  
րի մանաստըրընտա կէօրտիւքէր,  
մէզհէպլէրնին կէլինճէ էշլատէրիմի-  
զին օնլարըն մէքթէպլէրնին թահսի-  
լի իլմ իթմէթլէրնին ալէհիստէ իմ  
նիհայէթ պիր քէրէ կէօղտէն կէշիւր  
պաք, նէ մէյլա եթթիշտիրմիշ պուռն-  
լարըն մէկտէպլէրի . Բուժ վէ էրմէնի  
միլլէթլէրնին օլըրը կիպի, նիշին  
պիրպիր միլլէթլէրնին մէկտէպլէր աշլապ  
չօնուքլարընըն թէրպիլէ իթմէթլէրնին  
նիշին պու խուսուստա օնլարա եթթիւր  
օլալըմ, պիդ պուռնլարըն թէրպիլէ իթ-  
տիլի չօնուքլարը կէօրտիւք . տահա  
տօղըրընըն տէյիմի, ինչալաւհ, տալաշ-  
մատան ուղրաշմատան եօրըլըք ու-  
սանտըք, հարապ օլըրը, նէ շամլին  
չէքէրի նէ արապըն իկիւլ, մէքտէպ-  
լէրի իլէ մահվ օլաճաղըմըլա, քօ մէք-  
տէպիլ օլընտա քէնտիմիդի պուլա-  
լըմ .

Թարիքաթ ընհասլին հաքլընտա  
պուլտտէ սէօյլէտիլիմիդ սէօյլէրտէն  
քիմնէ ինճիլմէմէլի տիր . հէր եէրտէ  
հէր միլլէթտէ էֆքեարը ամմէ հէր  
նասըլ իսէ կրօնաւոր բարաղլար ալէյ-  
հիստէ պուլունըն իսէ տէ, պիդ օ էֆ-  
քեարտէ տիլիլիդ վէ շուրաղըն տա  
թանըր վէ իքրար իտէրիդ քի պու  
պապտէ փէք չօք միւլթէսնա թու-  
թուլան թալիքաթտա եօք տէյիլ տիր .  
վէ միլլէթլէրնին կէլինճէ վիշննա թա-  
րիքաթը ընհասլին ճիւլմէ իլէ պէ-  
րապէր թահսին իտէր, վէ մէտն ու  
սէնա իտէրիդ վէ թարիքաթը սպիլէ-  
յէտէ էմալ տէյի արդ իտէպիլիլիդ .

Իիւլասայը քէլամ էֆքեարըմըլա  
կէօրէ միլլէթլին չէքտիլի էլէմ ու մէ-  
չադգաթ միլլէթլիմիդին ըուհանի ի-  
տարէսինէ մէմուր իքի սընըֆ բա-  
րաղլարըմըլ պուլընմասը տըր, պուռնա  
եթիտէն պիր իսպաթ տահա լաղըմ  
կէլէ, շու կիւլմէրտէ վուգուա  
կէթիլիլէն հալ էլլէրիւր, միլլէթ 1867  
սէնէպիլնա եթիտէն եթիլլէ մուա-  
րաղլար թու թուլուն օլըրը հալտէ,  
պիր նիզամ քալէմէ ալընմուղա պաշա-  
նըպ, ճէօմաթըմըլըն հէր պիր ումու-  
րը խուսուսը իտարէսինի թահթը ին-

ղըպաթէ ալարադ, սէպէպի մինաղա  
վէ միւնաղաշանըն տէֆի իղալէսինէ  
պուռնա պիր էսասը գալի իթտիհաղ  
իթմէք, վէ պու պապտէ իքի թարաֆ  
պիրպիրնէ ֆէտաքեարըքտան կէրու-  
տուրմաքըլըն իթթիֆաք վէ մու-  
հապէթլին իպքուսը մէմուլ օլընմաք-  
տա օլըրը հալտէ ճէղապահ թէպէտ-  
տիլի վէսիլէ իտիւպ հէր հալ ալէ-  
հիթիլէ օլան թարաֆը քամիթէրի  
թօրըլար, էլլէրնին պիր Յայտարա-  
րութիւն վէրիլը, վէ պուռնըլա պէ-  
րապէր Բօմանըն էմրէրի հէր նէ օլ-  
տա մուքալէմէթ իտէնէքլէրնին եէ-  
մին գառէմ օլընըր, վէ պատարաղլա-  
րընտա կաթողիկոս իսթիլի անմա-  
մակա պաշաքեարադ, սէրգէչիլիլն ու-  
ճաղըն քօրարըլար . արգալարընտան  
այրըմայան աշխարհականլարտա կէօ-  
յա պիր տեղապահ աղըն նասպի, եա-  
հօտ Հասուռն շու պու մուլմէլէսի,  
միլլէթլին քուրտուղը վէ էսասէն պու  
մագուլէ ընհասլին թէէթիլիլն տէն  
քուլթըմաք իշլուռն քալէմէ ալմաք-  
տա օլըրըն էսասը նիզամէ պիր աղիմ  
թէէթիլ օլապիլը կիպի, Վէնէթիկ  
րահիպլէրնին, վէ անլէրէ միւլթէ-  
ֆիք պուլընան Անտոնեան վէ սոյր  
բարաղլարըն ֆէտատարընա ալտա-  
նարաք, միւնէտտէտէն պիր քըյամէթ  
տիր քօրար, վէ էնճամը ճէօմաթը-  
մըլ պիւթիւն ալէմէ ըրսիւյ օլաճաք  
շու կէօրտիւքիւլի տէրէնէյէ քա-  
տար թէնէգիլ իտէր .

Պիզէ տէնէպիլի քի, աբբալը վէ  
օնլարա միւլթէթիլ օլան բարաղլար  
հաքլընտա իրատ իլլէտիլիլիդ սէօղ-  
լերի թարքըմը իլէ վէ այնը սիւրէթտէ  
իսթիհասաղընտա օլան վէ օնլարըն  
հէմէֆքեար պուլընան բարաղլար  
հաքլընտա սէօյլէյէպիլիլիդ վէ սէօյլէ-  
տիլիլիդ տէն սահիհ օլապիլիլի, Պիդ պու-  
նա ճէվապ օլարադ տէրիդ քի, պու  
իքի սընըֆ բարաղլարընտա քուսուրը  
կիւնահը հայտէ սիւրէթի ալմէրէ պիր  
տէրէնէ օլըն, անճաք մէյտոնստէ  
պիր մէզհէպլէ մէսէլէ վար տըր .  
ալէհիլէրնին սէօղ սէօյլէտիլիլիդ բա-  
հիպլէր Բարաղլարը թահթիլ իտէրէք,  
Բօմայա գարըն լանթի օգուլարաք,  
տիեզերական մէճիլլէրնին քարարը  
քապուլէ շայան տէյիլ տիր, հաթտո  
օ քարարար ատէթա քիւֆի տիւր  
տիմէլէ քաթիլիք օլընապիլիլի տէյու-  
վաղ իտէրէր . վէ պէլիլ շարք քա-  
թիլիլէրնին տէ իթիլաւա վէ էֆ-  
քեարլէրնին պու մէրքէզտէ տիր .  
պուռնար մէզհէպլէ պիր իթիլաւա վէ  
էֆքեարլար տըր, վէ մատամ հէր  
քէս մէզհէպլէ սէրպէսթ տիր, վէ  
պու պապտէ քիմէնին քիմէյէ իճ-  
պարէ հաքլը սէլաֆիլէթի օլամադ, ա-  
նըն իշլին պիդ ալէհիլիլիդ օլան բա-  
բաղ վէ աշխարհականլարա պիր տէ-  
յէճիլիլիդ եօք տըր, վէ օլամադ լաքին  
սնարատա տիմէյէ հաքլըմըլ վար  
տըր քի, պիդտէ իսթիլաւա վէ էֆքեա-  
րըմըլտա աղատըլ, անըն իշլին պըրսը-  
սընլար պիդիմ եաքամըլը, իշտէ չիմ-  
տի պիդտէն այրըլըլար . Ալլահ միւ-  
պարէք իթիլին, վէ պու միւլթաթիլէ-  
թիլն մալի պիդէ հէր նէ քատար, վէ  
ճիլէթ պէ ճիլէթ պահալըրտա օլա,  
մատամ քի մէզհէպիլիլիդ էֆքեար-  
լարըմըլտա պու քատար աղիմ մու-  
պայիլէթ վար տըր, պիդ քէնտիլլէր  
պէրապէր պուլընմայըլ . պիդիմիլի  
պէլիլի սօֆուլըք տըր, ահմաքըք տըր

հէր նասըլ իտէ, մալիւմ քի մէզհէպի-  
լէ մէշրէպէ պահա օլամադ . պիդիմ  
էմէլիլիդ ապա ու էճատըմըլտան  
էօյրէնտիլիլիդ մէզհէպտէն զըլ բայը,  
օն ատաւմա քալաւաք, այրըմայարաք,  
լէքէտէն վէ չիւքհէտէն արի օլարաք  
էվլատէրիմիդէ ըրտէն պըրաքմաք չէ-  
րիֆիլէ նայիլ օլմաք տըր ինչալաւհ .

ՊԻՐ ՀԷՔԻՄ ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԱՆ

Իլմի իլահիյէյէ աշնա օլմայան քի-  
մէնէ, նասըլ ատաւաճաբանըլ քի-  
տէր սիւլալընա, պիդ պէօյլէնէ ճէվապ  
վէրիլիլ . Բայիլէ քիւլէնէ Զա-  
րէլէնէ կիպի . . . պու հէքիմ Աստուա-  
ճաբանըն էրմէնիլէ պիր պէնտիլնէ  
Մէճմուանըն 847 նուլէսինտէ թէ-  
սատիլի վէ գրաաթ էթտիլ . Էվլէլ  
պէ էվլէմէքլիւր հէքիմ Աստուաճաբան  
թահիւպ իղհարիլլէ քաթիլիլին պի-  
րիսինէ չէօյլէ եաղար, (իրաւունքնըր)  
«նորէն ստանալու միջոց մը չէք գըտ-  
նեք, որովհետեւ ձեր քաթիլիլիլն  
թիլըն ձեզի չի ներիւր որ Պապի մը  
վճռոյն գէմ բողոքէք», եանի պիր  
Բաբըն սիճիլինէ գարըն բողոք իթ-  
մէք սիլլին գաթիլիլիլ քաթիլիլիլիլ  
էվլէրմէտիլիլն հուգուգլարը թէք-  
րար էլաէ էթմէյէ պիր չարէ պուլ-  
մաղսընըլ տէյէն Հէքիմ—Աստուաճա-  
բան պիր չարէ պուլմուշ քիւլէ տուր,  
վէ պուռնա տա քաթիլիլ քաթիլիլ միւ-  
սատտէ վէ մէնաղ վէրիլ իլմիլ, հալ  
պու քի պուռնա իսպաթ վէ թէէմին  
իթմէլի . պու կիպի պիր թէէմինաթը  
քիմիտէպիլիլ, եալընըլ օգման Աստ-  
ուաճաբան, կեցցէ, տիլլէյէլիլ . Մտա-  
ճեցէք որ գէն Պապին անսխալութիւ-  
նը վճռուած չէ, ուստի Պապն ալ  
կրնայ սխալիլ, ու սխալմունքը ճանչ-  
նալով իր վճիռը ետ առնել, և աս  
ընելու համար հարկ է որ ան վճռոյն  
գէմ բողոք մը ըլլայ», միւլթաւա է-  
տիլիլիլ քի Բաբըն եանըմաղըլը հէ-  
նիլ գարապիլը օլմամըլ էքէն Բաբ  
տաթիլ հէնիլ եանըլապիլիլ, վէ սէհ-  
վին թանըլըպ սիճիլիլին կէրի ալա-  
պիլիլ, պու խուսուսուն իսթիհասալը  
իսէ պիր բողոք իտիլմէսինէ միւլթաճ  
տըր .

Էն էվլէ Տօթթօր—Աստուաճաբան  
պիլմէլի տիր քի պաշկա չէյ տիր իրա-  
ւասութիւն, պաշկա չէյ տիր եանըլ-  
մաղըլ . Բաբա հապրէթլէրնին ու-  
մուլ քիլիլէյի իտարէ էթմէք իշլին  
ալլահանի հիւքիւմէթի, քաթիլիլ քի  
մէզհէպիլիլն աղալիլիլ տիլիլիլնալէն  
պիրի տիր քի Էթթիլէ, սիճիլ վէրիլ-  
միլ տիր Փըրնըղեան Մուգատտէն  
մէճիլիլ, ալթի ի զիլիլ քէլամէլ  
իլէ «վճռուած թէ Սուրը գահն Առա-  
քելական և քահանայապետն Հոռվմայ  
յընգհանուր տիեզերս ունի զգլխաւո-  
րութիւն . և նա ինքն Հոռվմայ Հայ-  
րապետն է յաշարք Երանելոյն Պետ-  
րոսի Առաքելապետի և ճշմարիտ փո-  
խանորդ Քրիստոսի, և գլուխ համօ-  
րէն եկեղեցւոյ, և հայր և վարդապետ  
ամենայն Քրիստոնէից, և նմա յան-  
ձին Երանելոյն Պետրոսի աւանդեալ  
է ի Տիառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստո-  
սէ լիակատար իշխանութիւն հովուե-  
լոյ, ուղղելոյ, և կառավարելոյ զընդ-  
հանուր եկեղեցի, որպէս և ի գործս  
տիեզերական ժողովոց և ի սուրբ կա-

նոնս բովանդակի . Եանիս, սիճիլ  
վէրիլիլ քի Առաքելական Քիւրալի չէ-  
րիֆ վէ Բօմա Բարապը ումուլ ճիհան  
իւզէրնին սէրպիլիլիլ ինչալիլ վէ մուս-  
իլլէյի Բօմա Հայրապետի չէյիլ իւլ  
հէվարիուն հաղրէթի Բէթթրօնուն խա-  
լիֆի վէ Քրիստոսուն սահիհ վէրիլիլ  
տիր, վէ հաղրէթի Բէթթրօնուն շախ-  
սընտա, ումուլ քիլիլիլ կիւլմէք, վէ  
նէզարէթ վէ իտարէ էթմէք հիւքիւ-  
մէթի էֆէնտիլիլ Յիսուս Քրիստոս-  
տան օնա մուհապիլլէ օլմուշ տուր,  
նասըլ քի ումուլ մէճիլիլիլն վագա-  
ալէրնին վէ Սուրը կանոնլարտա տա-  
լի միւնտէրիլ տիր .

Իշպու սիճիլ ահբամընճա, պիր  
քաթիլիլ քաթիլա հաղրէթլէրնինտէ ու-  
մուլ քիլիլիլ իտարէ էթմէք իշլին ալ-  
լահանի պիր հիւքիւմէթ օլուգընա  
իթիլաւա գալիլիլ իլէ ինանմալը տըր,  
պու հիւքիւմէթ իսէ էօյլէ պիր ալէլ  
ումուլ տուր քի, Տօթթօր—Աստուա-  
ճաբան մագուլէսի բողոքըմըլա  
եանի բրթէպթօնուլարա ճէվապէն  
1870 Փետրվար 27 նամէլէրի իլէ,  
պիլտիրմիլ տիր . «Որոյ (Էշխանու-  
թեան) լի և արձակ գործադրութիւն  
չկարէ ոչ բնաւ շըլափակիլ և սեղմիլ  
գաւառական կամ աղալիլն սահմա-  
նօք ինչ . . . սէօյլէրի իլէ քի մէզքիւր  
հիւքիւմէթին թէմամի վէ սէրպէսթ  
իճրապը հիշ ալա միլլէթլիլ եախօտ  
վիլայէթ հուսուտլարը տայրէսինտէ  
իշալթա վէ թաղիլ օլամաղ տէմէք-  
տիր . Տօթթօր—Աստուաճաբան, Քրիս-  
տոսուն Քիլիլիլն ճիւս ճիւս տէյիլ  
տիր, պիր տիր, պիր թանէճիլ տիր .  
վէ պու քիլիլիլն կէօրիւնիւր պաշը-  
տըր Բօմա Եպիսկոպոսու, Քրիստո-  
սուն վէրիլ վէ Պետրոս Առաքելալըն  
խալէֆի, էօյլէք պու ընտի վահիտէյէ  
ճիւլմէ քաթիլիլիլ տէյէն իթաաթ,  
ինգըյատ էթմէլի . իլթէ սանա վէ-  
նետիլ քրիստոնէականընտան շահա-  
տէթ . որուժ ամմէլըլ պէտք է որ  
հնաղանդին . . . պու քրիստոնէական  
թապալիլ օլուռ իսէ պիլմէմ . եախօտ  
իթաաթ, ինգըյատ տէմէք բրթ-  
թէսթօ, բողոք տէմէք իսէ օնու հիշ  
պիլմէմ .

Հէլէ քիլիլիլն հիւսնիլ թէտալիլիլ  
(տէսիլիլ) նըղամթըլ պապիլնտէ ի-  
րաւասութիւն պահալը եանըմաղըլ  
պահալընտան ֆէրքիլ չէյ օլուգըն կիւ-  
նէլտէն տահա ալիքեար վէ էլ իլէ  
օղչայաճաղըլ գատար օրթատա տըր .  
Էն գալիլ կալիլիլ տէնտէլլէր պիլլէ  
վագթըլըլա պիր թարաֆտան մէզհէպ  
վէ էտէպ մատտէլէրնինտէ ֆալը եա-  
նըլըլ հիւքիւլնտէ թուլթուգլարը  
սըրատա, եինէ պու ճիւլմէ տիլտար-  
լար իթաաթա պօրճու տուր տէյիլ  
իդրաք էտէլլէր իտի, նէրէտէ գալտը  
քիլիլն նըղամ ու թէտալիլ խուսուսի,  
պուռնա քաթիլիլ օլարաք քիմնէ ին-  
քեար էթմէմիլ տիր . ինանմայան մն-  
սինեօր Տիւրանլուր օգուսուն .

Պու պապտէ գօլայ պիր թէմիլ  
Տօթթօր—Աստուաճաբանըն եախօտ Աս-  
տուաճաբան—Տօթթօրուն ֆիքրիլիլ պէլ-  
քի նուրլանալըն, Պիր փէտէրնին  
քէնտիլ էվլատը իւզէրնին, վէ պիր  
տէվլէթ եա փատիլաշըն քէնտիլ թէ-  
պատար իւզէրնին Էթթիլ վար տըր,  
պուռնա նիպէթլէն էօյլէ իսէ էվլատըն  
վէ թէպաանընտա իթաաթ իթմէյէ  
պօրճու վարտըր, Անճաղ փէտէր օլ-  
սուն, փատիլաշ օլուռն ալիլ եանըլ-



մաղ տէրի տիրէր, իմաս էյէր Տօթ-  
թօթ-Աստուածաբան պէհէմէ հալ ան-  
սլախալըր մաթլապ էտէրէք, հիւ-  
քիւմէթի թաշըրան զաթ Եանըմաղ-  
ըլլա մալիք օլմատըգճա իթաւթ պօր-  
ճու հալ օլմաղ իտտաւաթնտա իսէ,  
հէր հիւ քիւմէթէրի չիւրիւթաւի կիթ-  
աի, պէլքի ֆէրկիւնտէ օլմայարաք էօյ-  
լէ պիր վարդապետութիւն սալըլէրաի  
քի հիւքիւմէթէրի հիւ էթաի չըղտը.  
իշթէ պու մինվալ իւղը պիր թա-  
րաֆտան քէնտիսինի վէ քէնտի էմ-  
սալլէրինի Տէվլէթը Ալիէյէ սաաըղ-  
վէ ֆէտաքէար կէօթէրմէյէ, վէ օ-  
պիր թարաֆտան քաթալլէրէրի իֆթի-  
րալէր իլէ քիւրէթմէյէ ճահա էթալի  
քէրթէպէ, սալըղ վէ թուղեան թօ-  
հումա սալմըլ տըր: Ֆաթաթ թապիի  
տիր: օ քի «Երգէր» «Երգէր» պիր մօտա  
օլտուգճա, վէ անըն էօղ էվլատը ֆար-  
մասօնլուգ վէ պուստուտա սալըլ թու-  
հու հէմ միհրապը հէմ թաճը բայմալ  
էթմէք, հէմ խորանը հէմ թաթիթը  
Երգը պլէրան էթմէք օլտուգճա, Եա-  
նիա կէրէք թուհանիյի կէրէք ճիւմա-  
նիյի այազ ալթընա ալմաք մաղսէտի  
օլտուգճա, վէ մատաքի տիւնեալի  
հիւքիւմէթլարըն մուհաֆազա վէ պա-  
գաթ թուհանի հիւքիւմէթէ միւսթէ-  
նիտ տիր, էվլէա պուստու չիւրիւթ-  
մէքտէ կէղէրէր, վէ մաաղ ալլահու  
թէպալ չիւրիւմէթի դապիլ օլտա,  
տիւնեալի հիւքիւմէթ նէրէտէ դալըր.  
իշթէ էլհասըլ պիր դաթ տահա թա-  
տիդ օլտու քի «մէհէպիւնի չիւրիւ-  
տէն քիմսնէ», տէվլէթինէ սաի օլտա  
կէրէք տիր:

Անճաղ պիղիմ Տօթթօթ-Աստուածա-  
բան պիւլա ֆիթիւր իլէրի կիտէր,  
«Մենք աւ բողոքը ըրած ենք և Կա-  
թողիկէ հաւատոյ դաւանութիւնը ը-  
նելլալ ալ մեր ազգային իրաւունքները  
անեղծ անլթար պահել կուզենք և  
պիտի պահենք», Եանիա պիղ պու-  
բողոք Եաթօտ բրթթէթօյու էթմիլիդ,  
վէ Գաթօյիք տիւնիւնի դաւանութիւնու-  
նու էտէրէք տաթի պիղիմ քեաֆիէյի  
միլլէթ հուգուգլարըմը պիւլա նօգ-  
սան սաղլամազ իսթէրիդ, հէմ սաղ-  
լայաճաղը: Օ տէյիլ ամնա չու զիքը  
էթալիլիք Գաթօյիք տիւնիւնի դաւա-  
նութիւնու տէրունիւնտէ ֆիթէնչա ու-  
լու Մէճիլիսիտէն իխրաճ էտիպ գօ-  
տուղումուղ Գէ Գաթէնչէ տէ դաւա-  
նութիւն վէրաթիլի մի. էվլէթ. տէ-  
մէք քի ումումի Գիլիսէ իւղէրինէ  
սէրվէրլիէ մալիք Բօմա Հայրապետի  
չու «Երգէր» հուգուգլարը կէրի ալտը-  
ղընտա, հիւքիւմէթ օլտաղ մը ալտը,  
Եօգսա հիւքիւմէթ Եօգուտուտա հատ-  
տիւնի մի՞ թէճալուղ էթաի պու սօն  
բարչալը տէյէմէղ, չիւքի «Գաթօյիք  
տիւնիւնի դաւանութիւնու» պօղուղըր,  
Տին պապի չիւրիւր. տէմէք քի հիւք-  
միւ վար իտի վէ հիւքիւմէթ իլէ ալտը.  
Իմտի պէօյլէ պէր վէճհը մէյրու ալըն-  
տըգտան սօնրա նէյի սաղլայաճաղ-  
սըն. պաղը գալանը մը. անճաղ ա-  
լընանա պաղը գալան տէնմէղ, Պու-  
լարտա էլ վէրմէղ. Տօթթ—աստուա-  
ծաբան Գաթօյիք խղճմտանընը տա-  
հա ըահաթ իթաիլմէք իշիւն, իլէրի  
կիտէր «Թող Պապը որչափ կուզէ բա-  
նադրանք ու նղուք արձակէ» ֆա-  
տա իսթէտիլի դատար բանադրանք  
վէ աֆօրօղ ֆիւրաթիւն. ալըղ սէօյ-  
լէ, էօյլէ իսէ պու թուհանի ճէգա-  
լարտան գօրգմամալ մը. Պիղիմ Տօթ-

թօթ իլմի իլահիյէնի բարոյական գը-  
թաթնտա օգումուղ վէ պիւրտէն Եութ-  
մուղ. պիւլալմըղըն ճէվապընա նա-  
սըլ հաղըր տըր «սոնըր տաանուին-  
ներդ գարուն մէջ հնութեանց թան-  
գարաններուն միայն կը վայելէն, Եա-  
նի պիղիմ աշվրտէ պու կիպի ճէգա-  
լար էվլէլ զէման մաթահարընը սը-  
րաթնտա նիւմուռէ խանէյէ գօնու-  
մայա շայէսթէ տիրէր. տահա ալըղը  
պուսլար հիւ տիր, պաթըլ շէյլէր.  
պէօն վէ ախմազ վէ չօնուգ ալտա-  
տըճը շէյլէր իմիլ, Լաքին պէօյլէ պիր  
տղըր մատտէտէ էլ իլէ տօգուսուղըր  
պիր իսպաթ Եօգ մու Եա. դալլէր  
նէյիլէ ըահաթ էթիւլիլէր. պիղիմ  
Բօթթօթ աստուածաբան պուստուտա  
պուլմուղ, «Պապը բողոք իտալիոյ Տէ-  
րութիւնն ալ բանադրեց, նղուք»,  
բայց իւղեգոններ չիւնլան Երկիւքէն Ս.  
Աթուոյ դաւաճները Եա առնելու.  
Իսթիլի Տէվլէթինէ քեաֆիէթէն  
բանադրանք վէ աֆօրօղ օգուտու տա-  
մա Գիւրսիի շէրիֆին նահիյէլէրինի  
կէրլիյէ ալմազ. իշիւն կէօրտէն քիւմէ  
քիւմէ ապէր էնմէտի, տէյէրէք.  
պիր լիսան դուլլանըր քի պու աշվրտէ  
էվալիլիստէ հիւքիւմէթլարըն պիր տէ  
գուլլանտը վէ բանադրանք նէ տէ-  
մէք օլտուղուսու իթալիլի զայէթտէն  
փէք էյի աղնատը. իթալիլանըն իսէ  
պու կիւնքի հայիւնի պիր զաղէպ ալա-  
մէթի տէյիլ տիր տէյէն քէօր հիւք-  
միւնտէ թուլթուլա կէրէք: Նէ ու-  
ղաթտըրալմ, պու՞ մաղուլէ միւտէր-  
րիս (տօթթօթ) ալիմէրին նէ՞ օլտու-  
ղուսու ֆէթիւպսընը Հաղըթի Պօղոս  
Առաքելալ վէրմիլ տիր, զտնցինա առ-  
իմաստունս ունէին և յիմարեցան  
(Հուլմ. Ա. 22).

Պիղլէր տէ շու գըտարընը սէօյլէ-  
րիդ պու կիպի պիր Աստուածաբանըն  
պիւլալի հէքիլիք, էօյլէթալիլի աստ-  
ուածաբանութիւն դատար իսէ, վայ  
օ հասթալարըն պաշընա:

Լա թիւրքի նոմ ֆրանսըղճա դա-  
ղէթատա շու սթիլտէքի մէթթուպ  
տէրճ օլտուսուղ տըր:

Միւլէլիֆ

Բօմա ճանիպիւնտէն շու թէէսիլի  
միւհիպ հալաթիս վարտ օլմուղ տըր:  
Գաղանճեան Գերապայծառ, վէ Ան-  
տոնեան կրօնաւորալըր Գիւրսիի շէ-  
րիֆտէն թէրթիպ օլտուսու Առաքելա-  
կան քննութիւնը դապուլ էյլէմէտի-  
լէր: Իշ պու առնմի դապուլիլէթլիսէ  
դարչը քիլիսէ դանոնլարը միւհիւ-  
պիւնճէ իւլ գըթա նաթիլաթնամէլէր  
իրալիսէ միւպալըրէթ օլտուսու: Ի-  
քիւնճի նաթիլաթնամէտէ իւմիւտ օ-  
լտուսու իտի քի միւթիւ օլտուսու տէ-  
յի, ֆաթաթ պէթաթալըրընտան  
մէթըրիլ իւմիւտ պիր խայալաթ օլ-  
տու: Գապուլ իթմէմէք էֆքէարընտա  
սապիթալտըրընտա Սուրը Աթու-  
մէճպուր օլտու արգելմուռէ ճէգալը  
իլէ Բօմաստա վաղը մանասթըր, վէ  
քիլիսէլէրինի զաղէպլէմէյէ, վէ քէն-  
տիլէրէ գարչը տաթի յալալաթնամէթ  
Կա-  
թալայութիւնը իլան էյլէտի: Անտոն-  
եան ըահիլլէրինտէն իւլի, պիր չօթ  
չալիլտան իլէ պիլիլէրէ Բօմայը թէրթ  
իտիլ՝ սաթիլանէյէ կէլիլէր: Գա-

ղանճեան Գերապայծառ տէ Բօմաստան  
չըղըպ պուրատա պէքլէնլմէք տէ տիր,  
մումայլէն Առաքելական քննութիւնը  
դապուլ իթմէմիլ օլտուղու իշիւն ար-  
քիւմուռէք ճէգալարնա տիւլտիւքտէն  
մատա, ումումի մէճիլտէն չըղըպ  
րուսաթալը կիտէն բիւքթօստունա  
աղիլ քանոնլարտան թէրթիպ օլտուսու  
րուհանի ճէգալէրէ տաթի տիւլալիւ  
տիր: Բօմա ճանիպիւնտէն Առաքելա-  
կան նուիրակ իրապ, վէ մումայլէհ-  
տէն պէնտէնիլէ նէյր էյլէմէյէ միւ-  
սաւտէ պուլլուրան թէլէկրաֆըն սիւ-  
րէթի տիր:

Սրաղան քահանայապետ ճէհր  
իտէր Գաղանճեան Գերապայծառն,  
վէ Անտոնեան կրօնաւորալըն Բօմա-  
տան չըղմալարըն վէ թալլու հարէ-  
քէթլէրինի Գաղանճեան Գերապայծառ  
պուստուտան պէօյլէ ընդհանուր Աքա-  
հայր տիլիլ տիր, վէ պուստուտան պէօյլէ  
Անտոնեան թարիքաթը իւղէրինէ հիւ  
պիր մուսալէ իճրա էյլէմէյէ հաթթի  
սէլահիլէթի Եօգ տուր: Բօմաստա  
վաղու պուլան իշիլէրի, վէ սէօղտէ  
կէօրտիլլէրի մուսալէթալ հաղըրն-  
տա քէնտիլի, վէ Անտոնեան կրօնա-  
ւորալըն նաղլի էմիլիթէ շայան տէ-  
յիլ տիր:

Պիր Երմիլի Գաթօյիլի

Չըգան Չարչէմպի հիւքիւմէ շումէ-  
րօմուղտա Ութուֆէթիլ Միհրան պէյ  
էֆէնտի հաղըթլէրինէ տէնիլէճէք  
իլէն, սէհվէն սաատէթլու Եաղըրմը  
օլտուղուսու թաթիլ իտէրիլ:

ԹէլէկրԱՖի

Լօնտրա 6 Մայիս.

Մ. Պրիլլըն իսթիֆաթը հաղըրն.  
տա նէյր օլտուսու հալաթիս Եալանա  
չըղտը.

Լօնտրատա միւթէմէքիւն Բուլար  
պէյնիտէ Մատամ Լոյտ, վէ էվլատ-  
լէրի իշիւն իյանէ թօլընըրմատա  
տըր:

Բարիս 9 Մայիս.

Երմիլ ալթըր սայիլի, վէ ճէգալիւ-  
տէ պուլտուսան սաթիլլէրինտէն մատա  
չիմոլիէ դատար ճէմիլ ֆրանսա գը-  
թաթընը դուրա էսամէսիլին պէյա-  
նի:

Էֆքէարը մուվաֆը Ատէթ 6.399,000

Մուղայիլ 1,349,000

Պիւթիւն ֆրանսանըն սէրիլ տայի-

րէսիւնտէն մատա պրաղըրան դուրաթ.

Էֆքէարը մուվաֆը Ատէթ 7.105,000

Մուղայիլ 1,415,000

Պիւլա Էֆքէար 1,500,000

Մ. Օլիվիէնի Գապիլէթօսունտան  
մատա տիկէրլէրինի Եալընքի կիւն  
իսթիֆալարըն իսթմէլէրինի (Ժուր-  
նալ օֆիսիլէլ) նէյր իտէճէք տիր տէ-  
նիլլու. վէ Եէնի կապիլէթօ տէր հալ  
թէլիլ օլմաղա տըր:

Բարիս 10 Մայիս.

«Փօպուր տիւ թամբիլ» վէ «Շա-  
թօտ» գըլլատը Էսնիւնտէ տիւն  
ախլամ պիր իսթիլալ վաղը օլտու,  
օմիպուս արապալարընտան Եալըրան  
իւլ մէթէրիլի դարչը տուրընմաղա-  
ղըն պօղմուղալ տըր. վէ գըլլանըն  
Էսնիւնտէքի դալապուղը տաղըթմաղ  
իշիւն պոյսնէթլէրէ սալէր հիւհիւմ  
իթմիլ:

Ասաքիլի մէրգուճէտէն պիրի ա-  
տիլէրէ պիրլէմէք Էֆքէարընտա ֆի-  
րար իթալիլի էսնատէ տէրազապ ախլ  
ու կիրիֆթ օլմուղ տուր:

Լօնտրա 10 Մայիս.

Գաթլ օլտուսան իսթիլիլլէր հաղըրն-  
տա Մարքիտը Գարնալ Իլպու բէնչ-  
չէմպիլ կիւնիւ Տէվլէթէ, Եուսանիս-  
թան հիւքիւմէթիտէն մաթլուպ օ-  
լտուսաճաղ թարղիլէյէ տայիլ թէտա-  
պիր լաղըմէյի թէքիլի Խտէճէք տիր:

Բարիս 10 Մայիս.

Ճէգալիլտէն մատէ թէքիլի ֆրան-  
սա մէմալլէրինի աթթըրը գուրալար.

Էֆքէարը մուվաֆը 7,257,379

Մուղայիլ 1,530,909

Օրթալը պու կիւն տուրընտու  
թէքիլի վիւքալանըն թէպտիլ օլմա-  
սը խուսուսունա տայիլ նէյր օլտուսան  
հալաթիսաթ Եալանա չըղուպ, սա-  
տէ Մ. Կրամօն խարիճիյէ նաղըրը,  
վէ Մ. Վիքսթիլ Լալէրօնիլ Մատ-  
րիֆ նաղըրը նասպ օլտուլար. Մ. տը  
թալուէթ տաթի չէքիլէճէք տիր:

Միւլիսիսի

— Բօմաստան ֆիւրաթ իթմիլ օլտան  
Պահիթարեան Եպիսկոպոս Ստեփան-  
եան վարդապետ իլէ պիրիլլէրէ, տիւն-  
քիլիւն կէլէն նէմյէ վարօրու իլէ  
Ասիլթանէյէ կէլմիլ օլտուգլարը մէս-  
մուսալը օլմուղ տուր:

— Եանեստան ալընան իսպարաթէ  
նաղալէն, պաշը պօղուք սաթիլլէրին-  
տէն Երմիլ նէֆէրէ Եալըն Եօլ վէ-  
րիլիլ օլտու, պուսլար տաղլարտա  
հայտուլթուղա հասարաթ էթմէյէ  
պաշաթըրընտան, պաշաթըր օլտան  
Եուսուֆ կարօլիք, վէ ճէմիլ նաման  
էյիսա, պէշ նէֆէր թիֆիլլէրի իլէ  
Կուրա թարաֆընտա սաաքիլի շահա-  
նէ էթարաթընտը սարարաք էլէ կէլ-  
միլլէր տիր. Էսնաի մուհարէպէտէ  
պուսլարտան 14 քիլի վէֆաթ իթմիլ,  
վէ Տօթթալի Տալի իսթիլտէ հարամի  
մէրքուսուն էլլէրինտէ Եալը քալան  
պիրիլի, սաղ վէ սէլամէթ քուրթու-  
լապիլիլ տիր:

Պուսլարըն ճուհուրունտան տըլա-  
րը քալմըլ ալթը քէսան հարամիլլէր  
քօլալանմատա օլտու չօթ սիւրմէղ Եա-  
լընտա ախլ ու կիրիֆթ օլտուսաճա-  
լարը մէմուլտուր:

Վուրուլաթ մէղպուր Եանեսա ահա-  
լիսիլին մէմուսնիլէթիլին մուհիպ օլ-  
մուղ տուր:

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

ԴԱՒԱԹԱՍ ՊՈՐՈՍՍԱԸ

| ԵՆՕՎՄԸ   | Սալահանն էօյլէնէ<br>գատար |               | Էօյլէնտէն ողջմու<br>գատար |               |
|----------|---------------------------|---------------|---------------------------|---------------|
|          | Ալթըր                     | Գարանալ       | Ալթըր                     | Գարանալ       |
| Չարչէմպի | Ալթ. Գրչ. 54,             | Ալթ. Գրչ. 54, | Ալթ. Գրչ. 54,             | Ալթ. Գրչ. 54, |
| Բէրլէմպէ | 54,                       | 30 54,        | 34 54,                    | 27 54,        |
| Ճուսա    | 54,                       | 22 54,        | 31 54,                    | 32 54,        |

ՄԵՍՈՒՂ ԴԱՅԵՍ  
ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՏԱՐԻՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ  
Կ. ՊՈԼԻՍ

Զամաքըրա ֆոյ. Ակրեան խաճ 4,5,6